

Simen Grimrud

Deres ref.:

Vår ref.: 2026-04-1611/V30

Dato: 10.04.2026

Prøvesvar til innsendelse mottatt 26.01.2026**Art:** Elg**Lokalitet:** Skiptvet kommune**Sykdomshistorie:** Fersk elgkalv funnet død i jordekant.**Obduksjonsrapport:**

Elgkalven veide ca. 55 kg, ble funnet død 25.01.26 og undersøkt ved obduksjon dagen etter. Dyret var delvis frossent i hode og bein ved mottak, og det var moderate forråtnelsesforandringer.

Det ble ikke påvist synlige ytre skader. I pelsen var det et moderat antall hjortelusfluer (ca. 20-30 stykk). Dyret var tydelig avmagret, med fravær av synlig fett rundt indre organer og hjerte. Det ble sett tegn til gelatinøs omdanning av fett rundt hjerte og ledd, noe som er forenlig med energimangel.

I luftveiene ble det observert hvitt skum i luftrøret. Lungene var diffust fuktige, og det lot seg presse ut blod fra snittflatene. I begge spisslapper av lungene ble det funnet fortettet vev, og i bakre del av høyre lunge fantes et avgrenset område i brysthinnen med arraktig bindevev. I brysthulen på høyre side ble det funnet flere ribbeinsbrudd (de seks bakerste ribbeinene), plassert helt inn mot ryggraden. Disse bruddene var gamle og hadde grodd med tydelig kallusdannelse, noe som indikerer at skaden hadde oppstått lenge før dyret døde.

Magen og de fremre delene av fordøyelsessystemet var godt fylt med relativt tørt og grovt plantemateriale. Lignende innhold ble funnet videre i fordøyelsessystemet.

Slimhinnene i vom, nettmage og bladmage var uten synlige forandringer. I løpen ble det observert mild rødme og utbredt ødem (væskeutsiving), men ikke sår. Tynntarmen inneholdt lite innhold, men det ble sett noe bendelorm. Blindtarmen var godt fylt med fast, grøtaktig innhold, og det ble funnet noen rundormer. Slimhinnene i tarmen var uten tydelige forandringer. I bakre del av tykktarmen ble det sett tørre avføringskuler og enkelte områder med mild rødme i tarmslimhinnen.

Ved mikroskopisk undersøkelse ble det funnet milde, lymfocyttdominerte betennelsesforandringer i hjerte, nyre og lever, samt moderat til uttalt forekomst av lungeorm i lungene. Det ble observert utbredt fortykkede vegger i luftblærer (alveoler), forårsaket av både økt mengde bindevev og celleinfiltrasjon. Det sås fortettet lungevev flere steder i vevet, samt områder med dilaterte blodkar (hyperemi) og stor forekomst av makrofager i luftblærene (alveolene).

Ved bakteriologisk undersøkelse ble det funnet uspesifikk blandingsflora i lungene og moderat forekomst av *Paeniclostridium sordelli* i milt.

Parasittologisk undersøkelse påviste betydelig parasittbelastning, inkludert larver av stor og liten lungeorm (*Dictyocaulus* sp., *Varestrongylus* sp.) samt hjernemark (*Elaphostrongylus* sp.) i avføringen hos kalven, og flere typer innvollsorm i mage- og tarmkanalen.

I løpen ble det funnet en betydelig mengde (ca. 7000 individer) av flere typer rundormer (*Ostertagia* sp., *Spiculopteragia* sp., *Trichostrongylus* sp.). I tynntarmen ble det funnet rikelig med rundormen *Nematodirella*

Opplysninger om usikkerhet i kvantitative resultater kan fås ved å ta kontakt med laboratoriet. Resultatene gjelder kun for prøvene i svaret og for prøvene slik de ble mottatt. Svaret må ikke gjengis i utdrag uten skriftlig godkjenning.

acidis, samt noe av rundormene *Trichostrongylus* og *Nematodirus* sp. Det ble også påvist bendelorm i tynntarmen (*Moniezia* sp.), piskeorm (*Trichuris* sp.) i blindtarmen, samt sparsom forekomst av strongylide-egg i avføringen.

Diagnoser:

Kronisk lungebetennelse med lungeorm

Avmagring

Sammensatt parasittbelastning i mage-tarmkanalen

Lavgradig, kronisk betennelse i flere indre organer (hjerte, lever, nyre)

Eldre traumer (ribbeinsbrudd)

Kommentar:

Det ble påvist betydelig forekomst av lungeorm (*Dictyocaulus* sp. og *Elaphostrongylus* sp.). Mikroskopisk undersøkelse viste kroniske betennelsesforandringer i lungevevet, med økt mengde bindevev, mange betennesceller og områder med fortettet lungevev. Disse forandringene vurderes å ha redusert lungenes evne til effektiv gassutveksling og bidratt til økt respirasjonsarbeid og energibehov over tid.

Kalven var sterkt avmagret, med fravær av fettreserver og gelatinøs omdanning av fettvev rundt hjerte og ledd, noe som er forenlig med langvarig negativ energibalanse. Mage- og tarminnholdet besto hovedsak av grovt plantemateriale, og det ble påvist en sammensatt parasittbelastning i mage- og tarmkanalen, inkludert flere arter rundorm, bendelorm og piskeorm. Selv om enkelte funn var sparsomme isolert sett, representerer den totale parasittbelastningen en betydelig kronisk belastning for en ung og svekket kalv.

Mikroskopiske undersøkelser viste milde, kroniske betennelsesforandringer i hjerte, lever og nyrer. Disse vurderes som sekundære i forhold til dødsårsak, men bidrar til bildet av et dyr med langvarig og utbredt, lavgradig sykdom. De tidligere tilhelede ribbeinsbruddene vurderes ikke å ha hatt direkte betydning til dødsårsaken, men kan teoretisk ha bidratt til redusert robusthet tidlig i livet. Funnene ved bakteriologisk undersøkelse tilsier ikke at primær bakteriell infeksjon har vært av betydning for dødsårsaken.

Oppsummert vurderes elgkalven å ha dødd som følge av langvarig svekkelse og avmagring. En sammensatt parasittbelastning, med særlig uttalt lungeorminfeksjon og kronisk lungebetennelse, har trolig vært en viktig medvirkende faktor.

Med hilsen

Anna Bergfeldt

veterinær, forsker

E-post: anbe@vetinst.no

DETTE DOKUMENTET ER ELEKTRONISK GODKJENT

Opplysninger om usikkerhet i kvantitative resultater kan fås ved å ta kontakt med laboratoriet. Resultatene gjelder kun for prøvene i svaret og for prøvene slik de ble mottatt. Svaret må ikke gjengis i utdrag uten skriftlig godkjenning.